

Projekt

z dnia 2 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA**

z dnia ..... 2024 r.

NR .....

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 4¹, ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), oraz art. 10 ust. 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.)

**Rada Miejska Skoczowa
uchwała:**

§ 1. 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2026 - w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

2. Program, o którym mowa w ust. 1 stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skoczów na lata 2021-2027 przyjętej uchwałą nr XXII/251/2020 Rady Miejskiej Skoczowa z dnia 21 grudnia 2020r.

3. Program, o którym mowa w ust. 1 uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Skoczowa.

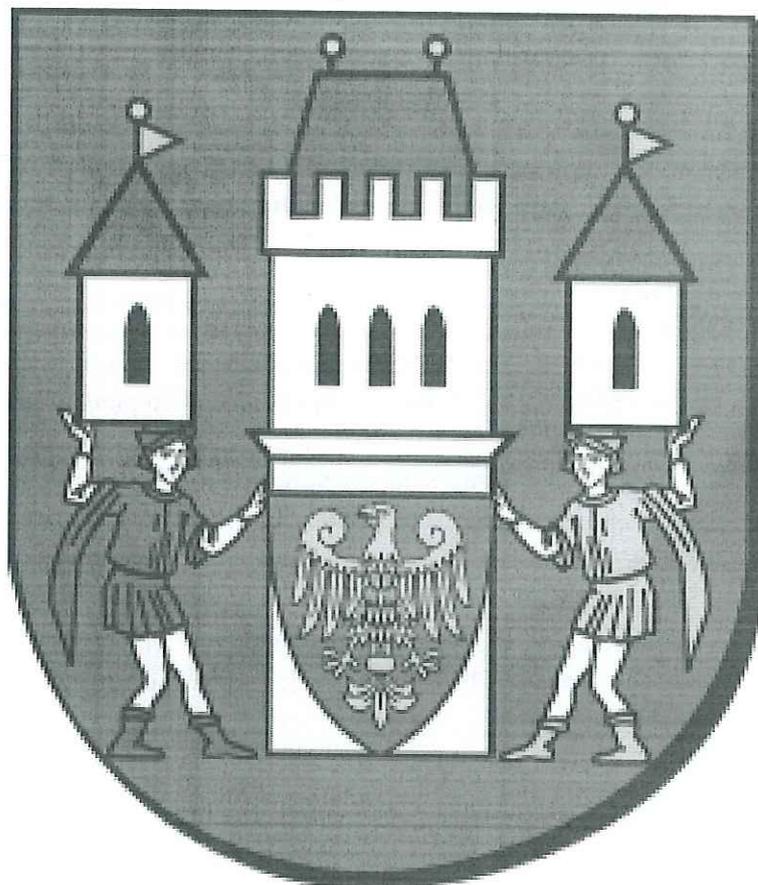
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej

Edyta Godziek

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez
Radca Prawny/Izabela Górny
Data: 2024.12.02 13:24:05 CET

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Skoczowa
z dnia.....2024 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii dla Gminy Skoczów na lata 2025-2026**

Opracowanie:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie
1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skoczowie

Skoczów, grudzień 2024 r.

Spis treści:

- I. Wprowadzenie 3-4**
- II. Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Skoczów 4-12**
- III. Wnioski, rekomendacje i kierunki działań 12-13**
- IV. Zasoby 13-14**
- V. Grupy docelowe 14-15**
- VI. Cel główny 15**
- VII. Cele szczegółowe i operacyjne Programu 15**
- VIII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 15-16**
- IX. Sposoby ograniczenia dostępności alkoholu 16**
- X. Zasady finansowania Programu 16**
- XI. Ewaluacja 16**
- XII. Harmonogram realizacji, źródła finansowania i łączne nakłady finansowe 16**
- XIII. Realizatorzy programu 16**

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określają obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Ustawodawca określił kierunki polityki wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży, oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
7. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
8. prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Warto także podkreślić, iż opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18² ust. 1, mogą być wykorzystane wyłącznie na finansowanie:

- zadań określonych w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- zadań określonych, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków, behawioralnym, spotykamy się z takimi samymi, bądź podobnymi mechanizmami, przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skoczów (zwany dalej GPPiRPA oraz PN) na lata 2025-2026 stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. GPPiRPA oraz PN na lata 2025-2026 rok uwzględnia „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki” Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, a także wyniki badań zrealizowanych w roku 2024, w ramach sporządzenia lokalnej diagnozy monitoringu, oraz strategii rozwiązywania problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Miasta i Gminy Skoczów. Ponadto, Program jest integralną częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skoczowa.

GPPiRPA oraz PN swoim zasięgiem obejmuje wielopłaszczyznowe działania dotyczące przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych, z których część jest kontynuowana. GPPiRPA oraz PN realizowany będzie w oparciu o środki własne gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Niniejszy Program został

opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów ww. programów, GKRPA w Skoczowie, stanowiących interdyscyplinarny zespół ekspertów w dziedzinie spraw związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

II. Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Skoczów

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów, związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych istotny element stanowi rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość” danych oraz fakt, że te same osoby mogą być wykazywane przez różne podmioty działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych. W celu ustalenia jak aktualnie przedstawia się sytuacja związana z problematyką uzależnień Ośrodek Pomocy Społecznej zlecił przygotowanie Diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Miasta i Gminy Skoczów na lata 2024-2028. Niniejszy Program został opracowany i zawiera dane zebrane w czasie badań przeprowadzanych w celu opracowania w/w diagnozy.

Świadomość społeczna

Ocena ważności problemów społecznych na terenie gminy Skoczów

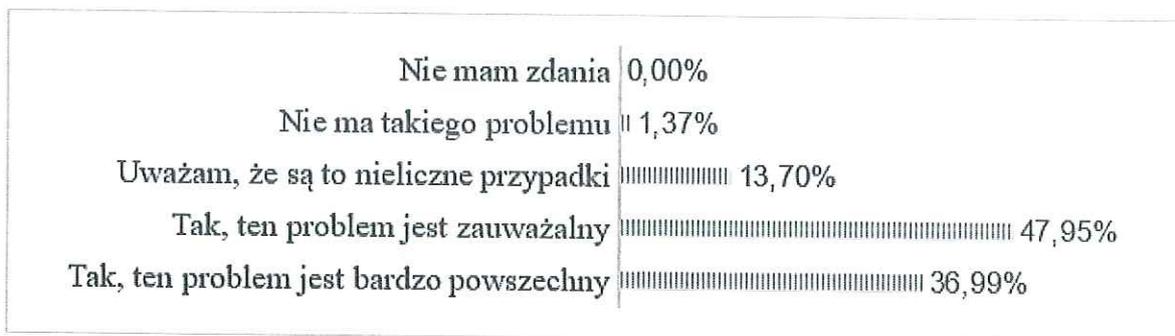
Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	4,34
narkomania	4,36
wzrost przestępczości	3,67
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	4,30
bezrobocie	3,46
ubóstwo	3,48
przemoc	4,12
uzależnienia behawioralne	3,86

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali problem narkomanii, którego ważność ocenili na poziomie 4,36. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie gminy Skoczów okazały się: alkoholizm i nowe substancje psychoaktywne (dopalacze). Najwyższa pozycja zjawiska narkomanii jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów występujących na terenie gminy. Wśród nich znalazły się: brak komunikacji miejskiej, która zapewni bezpieczeństwo uczniów szkół średnich, cudzoziemcy, którzy zaczepiają i mają agresywne zachowania, brak miejsca dla młodych, gdzie mogliby spokojnie posiedzieć, depresja oraz handel narkotykami na terenie gminy.

Alkoholizm

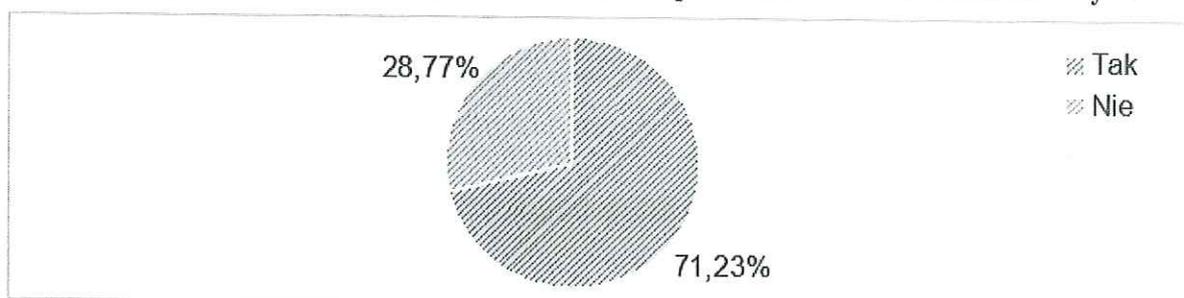
Nawiązując do poprzedniego pytania, kolejne dotyczyło bezpośrednio zjawiska alkoholizmu. Jak wynika z odpowiedzi, 47,95% uważa, że jest to problem zauważalny. Z kolei, 36,99% badanych postrzega alkoholizm jako problem bardzo powszechny, a 13,70% uważa, iż są to nieliczne przypadki. Następnie 1,37% uznało, iż ten problem nie występuje na terenie gminy.

Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy występuje problem alkoholizmu?

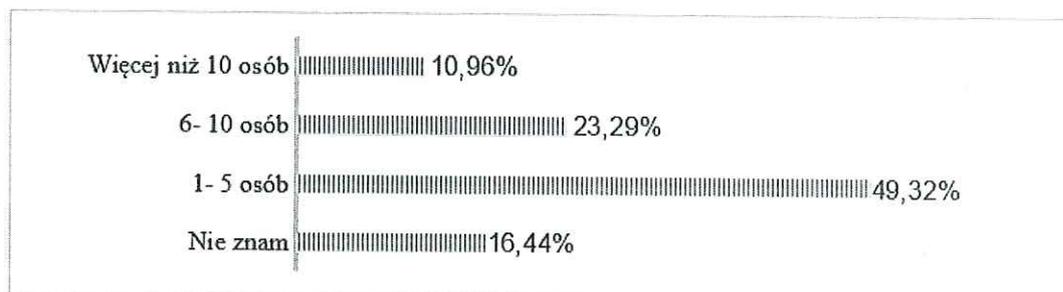
Następnie zapytano ankietowanych o to czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. W opinii 71,23% badanych takie osoby stanowią zagrożenie, zaś 28,77% mieszkańców było przeciwnego zdania.

Czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym?

Badając skalę rozpowszechnienia zjawiska alkoholizmu na terenie gminy okazało się również, że wśród badanych mieszkańców, łącznie 83,56% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 49,32% do 5 takich osób, 23,29% od 6 do 10 takich osób, a 10,96% powyżej 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 16,44% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

Czy zna Pan/Pani w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Poproszono także mieszkańców o odpowiedź, czy znają przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim. I tak, 30,14% badanych zadeklarowało, że spotkało się z taką sytuacją kilka razy, a 8,22% przyznało, że bardzo często zdarzają się takie przypadki. Z kolei, 47,95% badanych odpowiedziało, że nigdy nie byli świadkami sprzedaży alkoholu nieletnim, a pozostałe 13,70% zaznaczyło, że nie zwraca uwagi na to, komu sprzedawany jest alkohol. Z racji tego, iż mieszkańcy potwierdzają przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim zasadnym wydaje się minimalizowanie presji wywieranej na młodzież dotyczącej spożywania alkoholu, w szczególności w sferze promocji, poprzez kontrolę prawidłowości reklamy napojów alkoholowych w punktach sprzedaży alkoholu. Co więcej, ważne jest także szkolenie osób odpowiedzialnych za sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w zakresie egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, jak również uświadamianie na temat negatywnego oddziaływania alkoholu na wszystkie sfery życia człowieka, rodziny, a także społeczeństwa.

Na pytanie dotyczące rozpowszechnienia zjawiska picia alkoholu przez kobiety w ciąży, 21,92% respondentów odpowiedziało, że kilka razy spotkało się z konsumpcją napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży, a 4,11% przyznało, iż bardzo często spotyka się z taką sytuacją. Z kolei, 65,75% ankietowanych zaprzeczyło takim sytuacjom, natomiast pozostałe 8,22% zadeklarowało, że nie zwraca na to uwagi. Biorąc pod uwagę powyższe widzimy zatem, że ważne jest uświadamianie społeczeństwa na temat szkodliwości spożycia nawet niewielkiej ilości alkoholu w ciąży, gdyż wypity alkohol negatywnie wpływa na rozwój płodu, prowadząc między innymi do poronień lub wystąpienia różnorodnych wrodzonych wad psychicznych i fizycznych określanych mianem Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS ang. *fetal alcohol*

syndrome). Dzieci z zaburzeniem FAS cechuje prenatalne i postnatalne spowolnienie rozwoju fizycznego, uszkodzenie Ośrodkowego Układu Nerwowego (OUN) oraz specyficzne anomalie w budowie twarzy.

Gdy zapytano mieszkańców, o to czy spotkali się kiedykolwiek ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców na terenie gminy, 42,47% potwierdziło, że kilka razy było świadkami takiej sytuacji, a 17,81% przyznało, że często spotyka się z takimi przypadkami. Z kolei, 31,51% zaprzeczyło takim zdarzeniom, a pozostałe 8,22% nie zwraca uwagi na takie sytuacje.

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów klas piątych i szóstych z terenu gminy Skoczów wynika, iż 8,46% w tym: 6,25% ogółu badanych dziewcząt oraz 10,48% ogółu badanych chłopców odbyło już inicjację alkoholową. Pozostali ankietowani tj. 91,54% odpowiedzieli, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu. Gdy zapytano uczniów czy znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol, 27,36% przyznało, że zna takie osoby. Pozostałe 72,64% przyznało, że nie posiada takich znajomości.

Poproszono uczniów o ocenę dostępności alkoholu w ich środowisku. Opinie respondentów w tym zakresie wskazywały na trudny dostęp do alkoholu. Dla 22,89% ankietowanych zakup alkoholu jest bardzo trudny, prawie niemożliwy. Następnie 8,96% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest trudny, ale możliwy jak się ma znajomości i taka sama liczba ankietowanych uważa, iż jest to zadanie raczej trudne i nie warto się wysilać. Kolejno 6,22% uznało, że raczej łatwo kupić alkohol i nie wymaga to dużego wysiłku. Z kolei, 2,49% stwierdziło, że jest to zadanie łatwe dla każdego. Pozostałe 50,50% uczniów nie wyraziło swojej opinii gdyż nie interesuje się tym tematem.

W badaniach nie zabrakło również pytania o znajomość konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu. I tak, 48,76% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 32,34% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 18,91% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Poniżej zaprezentowano dane statystyczne dotyczące spożywania napojów alkoholowych przez uczniów klas siódmych i ósmych z terenu gminy Skoczów. Gdy zapytano ankietowanych, czy kiedykolwiek zdarzyło im się spożywać napoje alkoholowe, 73,23% odpowiedziało, że taka sytuacja nie miała jeszcze miejsca. Pozostałe 26,77% badanych, w tym: 26,39% ogółu badanych dziewcząt i 27,20% ogółu badanych chłopców przyznało się do odbycia inicjacji alkoholowej.

Wśród osób mających już za sobą inicjację alkoholową, najwyższy odsetek stanowiły odpowiedzi wskazujące jako moment jej rozpoczęcia wiek 11 lat.

W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?

W jakim wieku zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej
nie piłam/em	73,23%
11 lat	11,15%
12 lat	2,97%
13 lat	8,18%
14 lat	3,72%
15 lat	0,74%

Z pozyskanych danych wynika, iż pierwszym kontaktem z alkoholem sprzyja okres wakacyjny (34,67%), a młode osoby najczęściej sięgają po alkohol gdy są smutni lub źli (50,00%). Co więcej, 26,03% badanych uczniów mających za sobą inicjację alkoholową zadeklarowało, iż do „pierwszego razu” zostały namówione przez inne osoby.

Gdy zapytano uczniów o częstotliwość spożywania alkoholu, 67,12% przyznało, że zdarzyło im się wypić alkohol tylko raz, a 13,70% zaznaczyło, że spożywa alkohol okazjonalnie kilka razy do roku. Kolejno 9,59% przyznało, iż ma to miejsce kilka razy w miesiącu, a 4,11% spożywa alkohol kilka razy w tygodniu. Pozostałe 5,48% zaznaczyło, że ma to miejsce codziennie lub prawie codziennie.

Kolejno zapytano uczniów, którzy potwierdzili więcej niż raz picie alkoholu, ile razy zdarzyło im się pić alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy. I tak, 37,50% przyznało, iż miało to miejsce 20 lub więcej razy. Z kolei, 16,67% zaznaczyło, że miało to miejsce 6-9 razy.

Idąc dalej, zapytano uczniów jak dużą ilość piwa wypili podczas ostatniej okazji picia alkoholu. Z odpowiedzi wynika, iż 4,35% ostatnim razem nie piło piwa, a 8,70% nigdy nie pije piwa. Wśród osób pijących piwo, najwyższe odsetki wskazywały na ilość od 0,5 do 1 litra wypijanego piwa oraz powyżej 2 litrów (wskazane po 26,09%).

Kolejno, zapytano uczniów jak dużą ilość wina wypili podczas ostatniej okazji picia alkoholu. I tak, 26,09% nigdy nie pije wina, a 21,74% podczas ostatniej okazji nie piło wina. Z kolei, 17,39% wskazało na ilość powyżej 0,4 do 0,74 litra oraz powyżej 0,75 litra.

Pytając o spożycie wódki podczas ostatniej okazji picia alkoholu, najwyższy odsetek przyznał, iż podczas ostatniej okazji wypił powyżej 240 ml wódki. Taką odpowiedź wskazało 34,78% badanych. Z kolei, 21,74% wskazało na ilość poniżej 80 ml i taka sama liczba ankietowanych przyznała, iż nigdy nie pije wódki.

Zapytano również pijących alkohol uczniów, czy zdarzyło się im upić napojem alkoholowym. I tak, 47,83% tj. 11 uczniów potwierdziło taką sytuację, natomiast pozostałe 52,17% zaprzeczyło.

Uczniowie dość dobrze ocenili swój poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu. I tak, 56,88% ankietowanych posiada ogólne informacje na temat skutków spożywania alkoholu, a 32,34% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 10,78% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

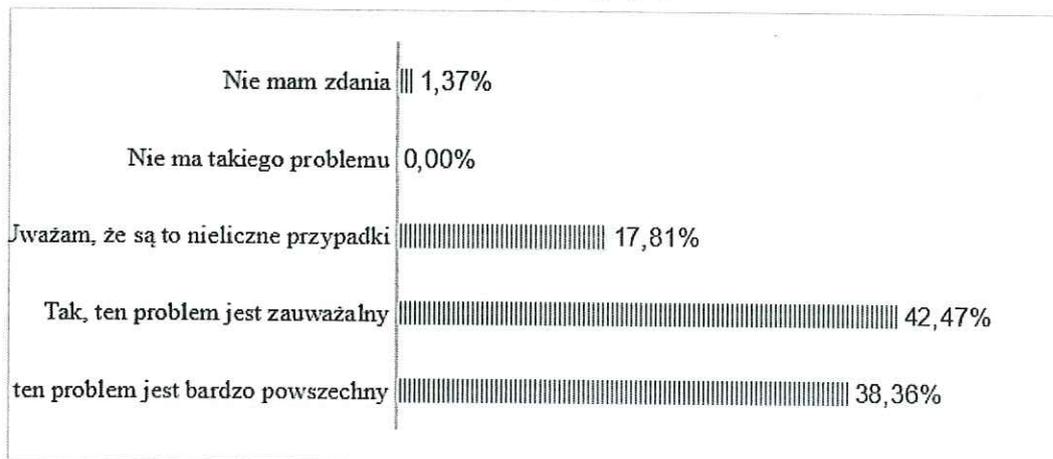
Gdy zapytano ankietowanych o to czy znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol, 55,02% potwierdziło, że zna takie osoby. Pozostałe 44,98% zaprzeczyło takim znajomościom.

Na koniec tej części badań poproszono uczniów o ocenę dostępności alkoholu w ich środowisku. Opinie respondentów w tym zakresie były dość zróżnicowane. Dla 22,30% ankietowanych zakup alkoholu jest trudny, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Dla 13,38% jest to zadanie raczej trudne i nie warto się wysilać. Z kolei, 10,41% uznało, że jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe, a 8,55% uznało to za zadanie raczej łatwe dla każdego. Następnie 8,18% uważa, że zakup alkoholu jest bardzo łatwy i nie wymaga żadnego wysiłku. Pozostałe 37,17% uczniów nie wyraziło swojej opinii, ponieważ nie interesuje się tym tematem.

Narkomania

W odpowiedzi na pytanie odnośnie oceny rozpowszechnienia narkomanii na terenie gminy, największy odsetek respondentów tj. 42,47% przyznało, że jest to problem zauważalny. Z kolei, 38,36% uznało, że jest to problem bardzo powszechny, a 17,81% uważa, że są to nieliczne przypadki. Pozostałe 1,37% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

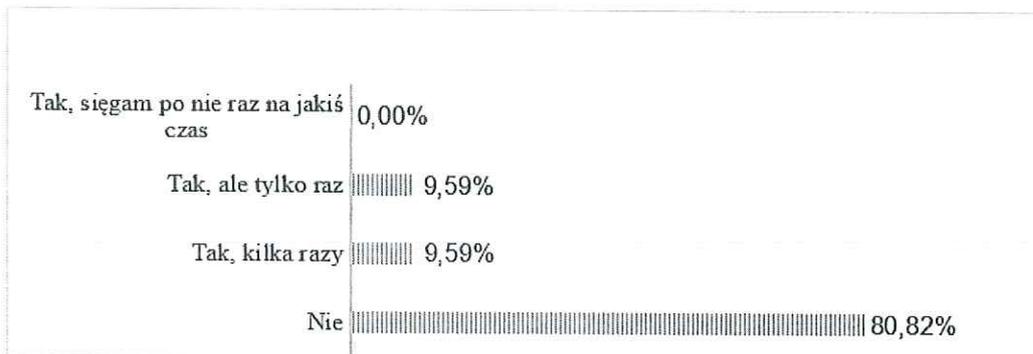
Czy w Pana/Pani opinii na terenie gminy występuje problem narkomanii?

Idąc dalej, 46,58% badanych mieszkańców nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Kolejno, 42,47% respondentów przyznało, że zna do 5 takich osób, a 8,22% zna do 10 takich osób. Pozostałe 2,74% potwierdziło znajomość więcej niż 10 takich osób. Zapytano także mieszkańców, czy w swoim otoczeniu znają miejsca, w których można zdobyć narkotyki. I tak, 38,36% badanych przyznało, że posiada taką wiedzę, natomiast pozostałe 61,64% zaprzeczyło.

Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 19,18% badanych, w tym: 9,59% przyznało, że był to jednorazowy kontakt i taki sam odsetek badanych potwierdził kilkukrotny kontakt. Pozostałe 80,82% badanych zaprzeczyło by kiedykolwiek sięgało po tego typu substancje psychoaktywne

Czy kiedykolwiek zażywał/a Pan/Pani narkotyki lub inne substancje odurzające?

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas piątych i szóstych wynika, iż 92,04% badanych nie zna w swoim środowisku osób zażywających narkotyki. Pozostałe 7,96% przyznało natomiast, że zna osoby zażywające tego typu substancje psychoaktywne. Zapytano także badanych uczniów, czy kiedykolwiek ktoś namawiał ich do zażycia narkotyków, 3,73% tj. 15 badanych osób potwierdziło takie sytuacje, natomiast pozostałe 96,27% zaprzeczyło.

Idąc dalej, 47,51% badanych zna ogólne skutki zdrowotne zażywania tego typu substancji, a 24,88% potrafi dokładnie wymienić konsekwencje zdrowotne. Pozostałe 27,61% uczniów nie posiada żadnych informacji w tym zakresie. Okazało się również, że 39,05% uczniów nie zna prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Z kolei, 37,56% badanych stwierdziło, że wie jakie są ogólne kary, a 23,38% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.

Mając na uwadze powyższe, uczniowie zostali zapytani czy rodzice oraz nauczyciele rozmawiają z nimi na temat konsekwencji zdrowotnych używania narkotyków. Jak wynika z odpowiedzi większości respondentów, zarówno rodzice jak i nauczyciele rozmawiają z nimi o konsekwencjach zdrowotnych używania narkotyków czy dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas siódmych i ósmych z terenu gminy wynika, że zdecydowana większość respondentów tj. 97,40% nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Pozostałe 2,60% tj. 7 uczniów przyznało się do pierwszych eksperymentów z tego typu substancjami. Uczniowie, którzy potwierdzili swoją inicjację narkotykową odpowiadali na dodatkowe pytania dotyczące użytkowania narkotyków. Pięciu z nich potwierdziło kontakt z marihuaną lub haszyszem, a dwóch z narkotykami w tabletkach i proszku. Najczęściej uczniowie zażywali narkotyki w wyniku ciekawości oraz dla towarzystwa. Zdarzenia te najczęściej miały miejsce w szkole oraz na wakacjach. Ponadto, 5 osób przyznało, iż przebywało pod wpływem narkotyków na terenie swojej szkoły.

Kolejne pytanie zostało skierowane do ogółu badanych i dotyczyło przyjmowania substancji takich, jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza. Zdecydowana większość uczniów tj. 79,93% zaprzeczyła by taka sytuacja kiedykolwiek miała miejsce. Pozostałe osoby potwierdziły zażywanie tego typu leków, w tym: 13,38% krócej niż przez trzy tygodnie, a 6,69% przez trzy tygodnie lub dłużej. Poproszono również uczniów o ocenę dostępności leków. I tak, 26,77% badanych stwierdziło, że jest to zadanie raczej łatwe i nie wymaga większego wysiłku. Następnie 17,10% przyznało, iż jest to zadanie łatwe dla każdego. Kolejno 8,92% uznało to za zadanie trudne, ale możliwe, a 5,95% uznało, iż jest to zadanie raczej trudne i trzeba się bardzo postarać. Dla 3,35% jest to zadanie bardzo trudne i prawie niemożliwe. Pozostałe 37,92% ankietowanych nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie, gdyż nie interesuje się tym tematem.

Gdy zapytano respondentów, czy znają w swoim otoczeniu osoby zażywające narkotyki, 21,19% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Pozostałe 78,81% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości. W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło również pytania o dostęp do narkotyków. I tak, 15,61% badanych stwierdziło, że jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe. Kolejno 14,13% stwierdziło, że jest to zadanie trudne, ale możliwe. Następnie 13,75% stwierdziło, że jest to zadanie raczej trudne. Z kolei, 4,46% uznało to za zadanie łatwe dla każdego, a 3,72% za zadanie raczej łatwe i nie wymagające większego wysiłku. Pozostałe 48,33% ankietowanych nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie. W drodze badania okazało się, iż zdecydowana większość uczniów tj. łącznie 91,45% nie zna miejsc ani osób, u których

można zakupić narkotyki lub nie interesuje się tym tematem. Pozostałe 8,55% potwierdziło, iż wie gdzie dokonać zakupu narkotyków.

Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika również, że 53,90% zna ogólne skutki zdrowotne ich zażywania, a 29,00% uczniów jest w stanie wskazać jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 17,10% badanych przyznało się do braku wiedzy na ten temat.

Uczniowie zapytani o znajomość sankcji prawnych z tytułu posiadania narkotyków w większości zadeklarowali posiadanie wiedzy w tym zakresie. I tak, 47,96% badanych odpowiedziało, że zna ogólne konsekwencje prawne, a 29,37% zadeklarowało, że potrafi dokładnie powiedzieć jakie grożą za to kary. Pozostałe 22,68% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w danym temacie. W drodze badania okazało się również, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

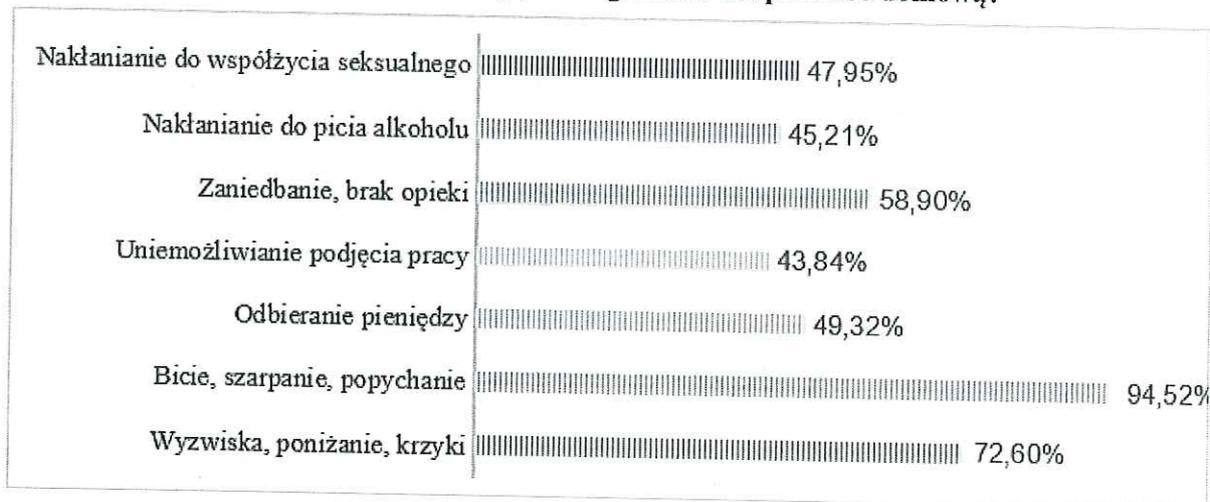
Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym

W ostatnich latach do publicznej wiadomości dociera wiele informacji na temat różnych form przemocy, zarówno domowej jak i w środowisku lokalnym. Przemoc jest zjawiskiem nieakceptowanym społecznie, a respondentom z różnych powodów trudno jest przyznawać się do bycia zarówno jej sprawcami, jak i ofiarami.

Jak wynika z deklaracji badanych, dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). W większości rodzin pojawiają się kłótnie i konflikty. Najczęściej ich źródłem są sprawy codzienne, podział obowiązków domowych, błahostki oraz różnice zdań oraz poglądów. W dalszej kolejności przedmiotem sporów są kwestie finansowe.

Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100,00%.

Które z poniższych stwierdzeń oznaczają według Pana/Pani przemoc domową?

Ponadto, 43,84% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, 13,70% zna ponad 5 takich rodzin, a 6,85% zna kilka takich rodzin od 3 do 5. Pozostałe 35,62% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 72,60% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 9,59% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 4,11% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 13,70% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ostatnie pytanie w tej części dotyczyło znajomości instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie gminy. Pozyskane dane wskazują, iż 47,95% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja oraz Zespół Interdyscyplinarny. Pozostałe 52,05% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Zagrożenia związane z Internetem i uzależnieniami behawioralnymi

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia#.

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Za pośrednictwem Internetu, tak jak i w świecie rzeczywistym, wypełniana jest cała gama różnego rodzaju przestępstw, jednak użytkownicy nie zawsze zdają sobie z tego sprawę, jak łatwo można stać się ofiarą cyberprzestępczości. Ofiary cyberprzestępczości to najczęściej ofiary oszustw. Oszustwa internetowe stanowią przeważającą grupę przestępstw, która w bardzo szybkim tempie się rozwija i ewoluje w coraz bardziej złożone formy. W trakcie ankietyzacji nie zabrakło więc pytań dotyczących problemu zagrożeń związanych z użytkowaniem Internetu.

Gdy zapytano respondentów, czy znają w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia czy zniesławienia, 46,58% odpowiedziało, że nie posiada takich znajomości. Z kolei, 36,99% badanych potwierdziło, że zna 1-2 ofiary przestępstw internetowych, 8,22% zna od 3 do 5 takich osób i taka sama liczba ankietowanych zna powyżej 5 takich osób.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wyrażenie opinii związanych z użytkowaniem Internetu. Z pozyskanych danych wynika, iż według 64,38% użytkowników Internetu nie do końca są anonimowi. Pomimo tego 65,75% ankietowanych stwierdziło, że przestępcy internetowi zazwyczaj unikają odpowiedzialności karnej. Pozytywnym jest, iż 89,04% badanych ma świadomość tego, iż raz udostępniona w Internecie informacja zostaje tam na zawsze, dlatego należy być szczególnie ostrożnym przy udostępnianiu swoich danych osobistych.

Idąc dalej, zapytano mieszkańców czy dostrzegają w swoim zachowaniu problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi. Z odpowiedzi wynika, iż 45,21% respondentów ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego, a 41,10% z nadmiernym korzystaniem z Internetu. Pozostałe dane przedstawia poniższa tabela.

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	16,44%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	45,21%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	41,10%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	6,85%
hazardem	1,37%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	16,44%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	10,96%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	12,33%

Ponadto, 35,62% badanych mieszkańców oceniło swój poziom wiedzy na temat uzależnień behawioralnych jako dobry. Kolejno 21,92% oceniło go na poziomie niedostatecznym, a 20,55% na poziomie dostatecznym. Następnie 10,96% uznało, iż bardzo dobrze zna się w tym temacie, a pozostałe 10,96% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

Jak wynika z pozyskanych danych, prawie wszyscy badani uczniowie klas piątych i szóstych posiadają swój komputer, telefon czy tablet. Jak najczęściej przyznają uczniowie, że sprzętów elektronicznych korzystają od 1 do 3 godzin dziennie. Taką odpowiedź wskazało 47,26% badanych. Kolejno 21,89% wskazało na przedział od 3 do 5 godzin dziennie, a 15,17% wskazało na ponad 5 godzin dziennie. Następnie 11,69% przyznało, iż przeznacza na to mniej niż 1 godzinę, a 2,74% korzysta tylko w weekendy. Pozostałe 0,75% przyznało, iż nigdy nie korzysta z takich urządzeń. Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają swój czas na gry, kolejno na śledzenie portali

społecznościowych, a następnie na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką. Najbardziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.

Gdy zapytano badanych o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie, 58,96% odpowiedziało, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają. Pozostali ankietowani przyznali, że zdarza się im nawiązywać nowe kontakty w Sieci; w tym 34,08% zadeklarowało, że robi to okazjonalnie, a 6,97% odpowiedziało, że zdarza się to bardzo często. Idąc dalej zadano uczniom pytanie czy dotyczą ich problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi. I tak, 15,92% nadmiernie korzysta z gier komputerowych, a 12,44% przyznało, iż ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu. Z kolei, 10,70% przyznało, iż nałogowo korzysta z telefonu.

W trakcie ankietyzacji pojawiły się również pytania mające na celu zdiagnozowanie problemu cyberprzemocy występującego w środowisku badanych. Na początku zapytano uczniów czy wiedzą czym jest cyberprzemoc. I tak, 55,72% badanych zadeklarowało, że wie na czym polega to zjawisko, natomiast pozostałe 44,28% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

W drodze przeprowadzonego badania okazało się również, iż 26,12% uczniów, osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż zdarzyło się, że wbrew ich woli zrobiono im zdjęcie lub nagrano film z ich udziałem, a 35,07% zaprzeczyło takim sytuacjom. Pozostałe 38,81% nie przypominało sobie takiego zdarzenia.

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 87,81% badanych uczniów nie posiada wiedzy na temat organizacji czy serwisów świadczących pomoc dla osób dotkniętych problemem cyberprzemocy. Pozostałe 12,19% ankietowanych zadeklarowało, że potrafi wskazać choć jedną instytucję lub organizację, która zajmuje się taką pomocą.

Idąc dalej zapytano uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych, czym jest dla nich hejt. I tak, 32,09% przyznało, iż jest to chęć obrażania innych, a 30,35% uważa, iż jest to mowa nienawiści, której konsekwencje mogą być bardzo negatywne. Idąc dalej, dla 16,67% to agresywne, nieprzyjemne, pełne pogardy i nienawiści słowa. Z kolei, 6,72% uważa, iż jest to zazdrość w stosunku do innych, a 3,73%, uważa, że to nic takiego gdyż, rówieśnicy często mówią sobie przykre rzeczy i nie warto sobie zawracać tym głowy. 2,49% ankietowanych uczniów miało inne odczucie w tym temacie. Pozostałe 7,96% nie wyraziło swojej opinii w tej kwestii.

Zadano uczniom w klasach siódmych i ósmych z terenu gminy Skoczów kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z użytkowaniem Internetu oraz uzależnieniami behawioralnymi. Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na śledzenie portali społecznościowych, kolejno na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką oraz na granie. Najbardziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora. Ponadto, 53,53% uczniów przyznało, iż okazjonalnie zawiera znajomości w Internecie, a 15,99% przyznaje, że robi to często. Pozostałe 30,48% stwierdziło, że nigdy nie zawiera takich znajomości.

Idąc dalej zadano uczniom pytanie czy dotyczą ich problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi. I tak, 22,68% przyznało, że ma problem z nałogowym korzystaniem z telefonu. Kolejno 21,56% przyznało, iż ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu, a 20,45% przyznało się do zakupoholizmu.

Profilaktyka uzależnień

Wielokrotne używanie substancji psychoaktywnych nasila ich uzależniające działanie, które objawia się silną potrzebą ich ciągłego przyjmowania, pomimo bycia świadomym szkód (somatycznych, psychicznych, społecznych), jakie te substancje powodują. Co więcej, uzależnienie to choroba niezwykle złożona wymagająca kompleksowego leczenia. Mając na uwadze powyższe, w tej części badania zapytano mieszkańców o to, czy znają instytucje na terenie gminy Skoczów, które udzielają pomocy osobom uzależnionym.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż 43,84% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Ośrodek Leczenia Uzależnień, a kolejno na Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozostałe 56,16% przyznało, że nie zna żadnej instytucji na terenie gminy, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W tym celu zaleca się poszerzanie wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki.

Kolejne zapytano mieszkańców czy na terenie gminy realizowane są działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Jak wynika z pozyskanych danych 39,73% ankietowanych potwierdziło, iż na terenie gminy realizowane są działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, natomiast 6,85% miało odmienne zdanie. Pozostałe 53,42% nie wiedziało jak ustosunkować się do tego

pytania. Najczęściej wymienianą Instytucją która według mieszkańców realizuje działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom były placówki oświatowe oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

III. Wnioski, rekomendacje i kierunki działań

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców z terenu gminy Skoczów jednym z najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 4,36. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy takich jak m.in.:

- Dalsze przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
- Realizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- Zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
- Tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją; w tym osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- Dalsze prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki alkoholowej- organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół oraz nauczycieli.
- Promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym, w tym; wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego.
- Zapewnienie dostępu do programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających uzależnieniom behawioralnym, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii w dużym stopniu dotyczy mieszkańców z terenu gminy Skoczów. Aby uniknąć rozpowszechnienia się problemu, zasadne jest podejmowanie działań takich jak:

- Dalsze prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
- Realizowanie lokalnych kampanii społecznych na temat działania substancji psychoaktywnych.
- Promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia.
- Kontynuowanie rozpowszechniania rzetelnych informacji na temat substancji odurzających i ich szkodliwości poprzez lokalną prasę, tablice informacyjne, media społecznościowe.
- Zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkotykowej.
- Kontynuacja współpracy lokalnych instytucji w zakresie podejmowania działań na rzecz ograniczania rozmiarów zjawiska narkomanii.
- Kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy między uczniami, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji i branie za nie odpowiedzialności.
- Prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych oraz informacyjnych na temat nowych substancji psychoaktywnych, w tym przede wszystkim e-narkotyków.

Podsumowując część badań dotyczącą zjawiska przemocy, widzimy, że problem ten dotyczy mieszkańców z terenu gminy Skoczów. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania; w tym m.in.:

- Organizowanie spotkań z mieszkańcami i programów informacyjnych podczas, których udzielane byłyby porady jak radzić sobie z przemocą domową.
- Udzielanie informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy domowej.

- Dalsze prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych w szkołach wśród uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej.
- Organizowanie imprez, spotkań integracyjnych dla rodzin, pozwalających na umacnianie więzi rodzinnych.

Podsumowując część badań dotyczącą zjawiska przemocy, widzimy, że problem ten dotyczy mieszkańców z terenu gminy Skoczów. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania; w tym m.in.:

- Organizowanie spotkań z mieszkańcami i programów informacyjnych podczas, których udzielane byłyby porady jak radzić sobie z przemocą domową.
- Udzielanie informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy domowej.
- Dalsze prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych w szkołach wśród uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej.
- Organizowanie imprez, spotkań integracyjnych dla rodzin, pozwalających na umacnianie więzi rodzinnych.
- Wzmacnianie czynników chroniących wśród dzieci i młodzieży

IV. Zasoby

Instytucje i ich działania

Zadania w obszarze uzależnień realizują następujące podmioty:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS)

- tworzenie i koordynowanie GPPiRPA oraz PN;
- organizowanie programów profilaktycznych uwzględniających edukację zdrowotną, w tym skierowanych do placówek przedszkolnych;
- koordynacja akcji profilaktycznych, udzielanie pomocy osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych oraz ich rodzinom;
- przygotowanie kadry pedagogicznej i instruktorów sportu do prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych z włączeniem oddziaływań zmierzających do podnoszenia kompetencji interpersonalnych uczestników zajęć – postawy asertywne, umiejętność rozwiązywania konfliktów, radzenie sobie z agresją.

2. Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych (GKRPA)

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- kontrole dotyczące przestrzegania zasad i warunków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy Skoczów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;

3. Poradnia Zdrowia Psychicznego

- konsultacje i leczenie,
- poradnictwo psychologiczne,
- psychoterapia indywidualna,
- diagnostyka psychologiczna;

4. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia

- prowadzenie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych;

5. Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia

- prowadzenie stacjonarnej terapii odwykowej dla osób uzależnionych;

6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży;

7. Szkoły i przedszkola

- realizacja programów profilaktycznych, w tym warsztatów profilaktycznych.

Obowiązek realizowania programów profilaktycznych w jednostkach organizacyjnych systemu oświaty ciąży na dyrektorach tych placówek. Programy szkolne przygotowywane są w oparciu o diagnozę wewnętrznych potrzeb oraz analizę potencjalnych zagrożeń. Szczegółowa analiza sprawozdań z zakresu zrealizowanych w latach 2013-2024 na terenie placówek oświatowych w Gminie Skoczów programów profilaktycznych wskazuje na dbałość zarządzających o zapewnienie dostępu do profilaktyki uzależnień. Działania o charakterze profilaktycznym realizowane w formie pogadarek i prelekcji uzupełniane są zajęciami prowadzonymi w formie warsztatowej, dającej uczniom możliwość zaangażowania się i ćwiczenia pożądanых zachowań. Dyrektorzy placówek oświatowych coraz częściej sięgają po programy profilaktyczne rekomendowane przez PARPA. Proponowane zajęcia są również coraz częściej uzupełniane teatrykami profilaktycznymi czy występami muzycznymi co czyni je bardziej atrakcyjnymi dla dzieci i młodzieży. Wszystkie formy profilaktyki są dostosowane do poziomu percepcji poszczególnych grup wiekowych, uwzględniają poziom abstrakcyjnego myślenia uczestników i umiejętność wnioskowania.

8. Komisariat Policji w Skoczowie

- organizowanie czynności patrolowych i interwencyjnych,
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego,
- kierowanie wniosków do GKRPA o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu,
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- zwalczanie przestępczości, w tym przestępczości narkotykowej;

9. Straż Miejska

- organizowanie czynności patrolowych i interwencyjnych,
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego,
- kierowanie wniosków do GKRPA o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu,
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień.

10. Organizacje pozarządowe i ich zadania

Bardzo ważnym realizatorem części zadań GPPiRPA oraz PN są organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zlecenie zadań organizacjom odbywa się na podstawie przepisów przedmiotowej ustawy.

W 2024 roku oraz w poprzednich latach, zadania w obszarze uzależnień realizowane były przez następujące organizacje:

- Skoczowskie Stowarzyszenie Abstynentów Klub „Jonasz”,
- grupy AA, Al-ANON, AL-ATIN,
- organizacje kościelne

Większość podejmowanych działań z roku na rok jest powtarzalna ze względu na specyfikę problemu, szersza jest jednak grupa do której docierają organizacje pozarządowe. W związku ze zwiększeniem środków na działanie OP można było zwiększyć w ostatnim czasie liczbę grup AA i Al.-ANON na terenie gminy.

V. Grupy docelowe

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Skoczów, w szczególności natomiast do osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami, ich rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również dzieci i młodzieży skoczowskich przedszkoli i szkół.

Cele programu będą realizowane poprzez:

- **profilaktykę uniwersalną** - działania adresowane są do wszystkich mieszkańców Skoczowa (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- **profilaktykę selektywną** - adresowaną do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- **profilaktykę wskazującą** - skierowaną do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód;
- **terapię** - działania terapeutyczne obejmą osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, realizacja będzie się odbywać m.in.: poprzez programy terapeutyczne dla osób uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie, dla DDA, współuzależnionych;
- **rehabilitację** - obejmującą osoby uzależnione, realizację programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne, oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

VI. Cel główny

Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkotykowych i uzależnień behawioralnych, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

VII. Cele szczegółowe i operacyjne programu

Program uwzględnia cele szczegółowe i operacyjne o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021r. poz. 642).

VIII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. **Zadania realizowane przez GKRPA** (nie związane z prowadzeniem postępowań wobec osób uzależnionych od alkoholu):

- a) sporządzenie analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa przez przedsiębiorców podających i sprzedających napoje alkoholowe zgodnie z ustawą – Prawo Przedsiębiorców,
- b) sporządzenie planu i harmonogramu kontroli,
- c) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- d) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- e) wydawanie opinii w formie postanowienia o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, określonej we wniosku o zezwolenie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonymi w uchwałach Rady Miejskiej.

2. **Wydatki związane z funkcjonowaniem GKRPA** ponoszone w ramach Programu:

- a) wynagrodzenie dla biegłych,
- b) opłaty sądowo-komornicze,
- c) korespondencja,
- d) szkolenia członków GKRPA,
- e) wynagrodzenia członków GKRPA.

3. **Zasady wynagradzania członków GKRPA:**

3.1. Za organizowanie pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pełnienie cotygodniowych dyżurów w punkcie konsultacyjno-informacyjnym, pomoc w koordynacji nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, pomoc w przygotowaniu dla Burmistrza Miasta projektów uchwał pod obrady Rady Miejskiej z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, organizowanie bieżącej edukacji przedsiębiorców i kontroli placówek handlowych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (stworzenie analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa, harmonogramu i planu kontroli), reprezentowanie komisji

na zewnątrz (rozprawy sądowe), prowadzenie bieżącej korespondencji, przewodniczącemu komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne brutto w wysokości 1.200,00zł

3.2. Za pracę w komisji na posiedzeniu plenarnym, za pracę w zespole komisji prowadzącym postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu, za pracę w zespole opiniującym wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz za pracę w zespole komisji ds. kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przewodniczącemu i członkom komisji przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 400,00zł brutto.

3.3. Warunkiem wypłaty zryczałtowanego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w pkt 3.2 jest udział, w co najmniej dwóch posiedzeniach komisji lub zespołach komisji odbywających się w różnych terminach miesiąca.

3.4. W przypadku jednej nieobecności przewodniczącego lub członka komisji na posiedzeniu komisji lub zespołach komisji wynagrodzenie będzie pomniejszone o 50%.

3.5. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 3.1 i 3.2 wypłacane jest na koniec miesiąca kalendarzowego na podstawie list obecności.

IX. Sposoby ograniczenia dostępności alkoholu na terenie Gminy Skoczów

Ograniczenie dostępności alkoholu na terenie gminy realizowane jest między innymi poprzez uniemożliwienie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w bezpośrednim sąsiedztwie (50 metrów) takich obiektów jak:

- placówki oświatowe,
- kościoły.

Ponadto ograniczenie dostępności alkoholu realizowane jest poprzez limitowanie liczby zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Analiza stanu prawa miejscowego nie wskazuje na konieczność podjęcia działań zmierzających do ewentualnej zmiany usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Uchwały Rady Miejskiej Skoczowa podejmowane w 2018r. regulujące te kwestie zostały poddane konsultacjom społecznym.

X. Zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania GPPiRPA oraz PN na lata 2025-2026 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tzw. „korkowego” zgodnie z art. 18² pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

XI. Ewaluacja

Narzędzia ewaluacji Programu:

1. Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji GPPiRPA oraz PN.
2. Sporządzanie raportu z realizacji GPPiRPA oraz PN i przedłożenie Radzie Miejskiej Skoczowa w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

XII. Harmonogram realizacji, źródła finansowania i łączne nakłady finansowe

Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Skoczów, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100%) oraz dochodów własnych.

XIII. Realizatorzy programu:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skoczowie, Urząd Miejski w Skoczowie, Miejski Zarząd Oświaty w Skoczowie oraz Szkoły.

WYJAŚNIENIE SKRÓTÓW

GPPiRPA oraz PN - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skoczowie

AA- grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików

AL-ANON - grupy samopomocowe dla rodzin z problemem alkoholowym

AL-ATIN - grupy samopomocowe dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym

DDA - dorosłe dzieci alkoholików

ESPAD - Badania ankietowe dotyczące używania substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze) przez młodzież szkolną realizowane są w Polsce, co 4 lata

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Edyta Godzick
Edyta Godzick

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z zapisów art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), oraz art. 10 ust. 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.). Cytowana wyżej ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 18² stanowi, że środki finansowe z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczają się na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Przedstawiony Program opracowano na podstawie Raportu z badania, Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla gminy Skoczów 2024.

W świetle powyższego uzasadnione jest rozpatrzenie oraz przyjęcie przedłożonego projektu uchwały.

BURMISTRZ
Dedio
Rajmund Dedio

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Edyta Godziek
Edyta Godziek

